

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 22 päivänä marraskuuta 2006,

valtioneuostoista, jotka Ranska on toteuttanut *Laboratoire national de métrologie et d'essais'n* hyväksi (C24/2005)

(tiedoksiannettu numerolla K(2006) 5477)

(Ainoastaan ranskankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2007/217/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

2003, 5 päivänä huhtikuuta 2004 ja 6 päivänä elokuuta 2004 päivätyillä kirjeillä.

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

- (3) Komissio ilmoitti Ranskalle 5 päivänä heinäkuuta 2005 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukainen menettely, joka koski eräitä toimenpiteitä. Ranska toimitti menettelyn aloittamisesta tehdyssä päätöksessä pyydetyt tiedot 4 päivänä marraskuuta 2005 ja 19 päivänä huhtikuuta 2006 päivätyillä kirjeillä.

ottaa huomioon sopimuksen Euroopan talousalueesta ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ⁽¹⁾ ja ottanut huomioon nämä huomautukset,

- (4) Komission päätös menettelyn aloittamisesta on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ⁽³⁾. Komissio on kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa kyseisestä toimenpiteestä.

sekä katsoo seuraavaa:

- (5) Komissio on saanut huomautuksia asianomaisilta. Komissio on toimittanut huomautukset Ranskalle lausuntoa varten. Komissio vastaanotti Ranskan lausunnon 1 päivänä maaliskuuta 2006.

1. MENETTELY

- (1) Komissio sai kilpailijan tekemän kantelun johdosta tietoonsa valtioneuost, jotka Ranskan väitettiin myöntäneen *Laboratoire national de métrologie et d'essais'lle*, jäljempänä 'LNE' ⁽²⁾.

- (6) Komissio lähetti Ranskalle lisäkysymyksiä 6 päivänä kesäkuuta 2006. Ranskan viranomaiset lähettivät 2 päivänä elokuuta 2006 komissiolle vastauksensa, jonka komissio kirjasi saapuneeksi samana päivänä.

- (2) Komissio kehotti 3 päivänä syyskuuta 2003, 11 päivänä helmikuuta 2004 ja 7 päivänä kesäkuuta 2004 päivätyillä kirjeillä Ranskan viranomaisia toimittamaan sille tietoja valtion taloudellisista tuista LNE:n hyväksi. Ranskan viranomaiset toimittivat tietoja 7 päivänä marraskuuta

2. TOIMENPITEIDEN YKSITYISKOHTAINEN KUVAUS

2.1 Tuensaja

Asema ja toiminta

- (7) *Laboratoire national d'essais* perustettiin vuonna 1901 *Conservatoire National des Arts et Métiers'n* yhteyteen opetusministeriön alaiseksi julkiseksi laitokseksi. Se sai

⁽¹⁾ EUVL C 263, 22.10.2005, s. 22.

⁽²⁾ LNE on lyhenne *Laboratoire national de métrologie et d'essais'ista*, joka perustettiin 25. tammikuuta 2005, annetulla asetuksella sen jälkeen, kun *Bureau national de métrologie* ja *Laboratoire national d'essais* olivat yhdistyneet.

⁽³⁾ Ks. alaviite 1.

vuonna 1978 teollisen ja kaupallisen julkisen laitoksen (nk. EPIC) aseman tuotteita ja palveluja koskevasta kuluttajansuojasta ja kuluttajavalituksesta 10 päivänä tammikuuta 1978 annetun lain nro 78-23 nojalla. Laboratoire national d'essais'n vastuualueisiin kuuluvat kyseisen lain nojalla "kaikenlaiset tutkimus-, konsultointi-, asiantuntija-, testaus- ja valvontatehtävät sekä kuluttajansuojan ja kuluttajavalituksen tai tuotteiden laadun parantamisen kannalta hyödyllisen teknisen avun tarjoaminen". Sillä on lisäksi valtuudet "tutkia ministeriöiden puolesta ja pyynnöstä testausmenetelmiä, joita tarvitaan asetusten ja normien laadinnassa" ja "tarjota sertifiointipalveluja" sekä huolehtia viranomaisten nimissä suhteista vastaavia tehtäviä hoitaviin kansainvälisiin elimiin. Laboratoire national d'essais'n tehtäväksi annettiin vuonna 2005 lisäksi kansallisen tieteellisen metrologian ohjaaminen (joka kuului aiemmin yleishyödyllisen Bureau national de métrologie -ryhmittymän, jäljempänä 'BNM' vastuulle), ja sen nimi muutettiin Laboratoire national de métrologie et d'essais'ksi.

- (8) Viranomaisille tarjoamiensa palvelujen lisäksi LNE tarjoaa yrityksille laajaa palveluvalikoimaa tuotteiden koko elinkaaren ajan neljän perustoimintonsa eli mittauksen, testauksen, sertifiointin ja koulutuksen aloilla. LNE:llä on tarvittavat resurssit standardoitujen tai asiakaskohtaisten testausohjelmien suorittamiseen monilla eri aloilla (⁴). Sen asiakaskuntaan kuuluu teollisuusyrityksiä, jakeluyhtiöitä, julkisyhteisöjä, kuluttajajärjestöjä, oikeudellisia asiantuntijoita ja tuomioistuimia, vakuutusyhtiöitä sekä viranomaisia (⁵).
- (9) LNE käyttää rakennuksia ja laitteistoja sekä valtion sille antamien tehtävien hoitamiseen että palvelujen tarjoamiseen kolmansille.
- (10) LNE toimii eurooppalaisissa ja kansainvälisissä järjestöissä, kuten CEN:ssä (Euroopan standardointikomitea), EUROLABissa (Mittaus-, testaus- ja analysointilaboratorioiden kansallisten yhdistysten eurooppalainen liitto), EOTC:ssä (Euroopan testaus- ja sertifiointiorganisaatio) ja ILAC:ssä (International Laboratory Accreditation Committee).
- (11) Sillä on 700 yhteistyökumppania, jotka jakautuvat 30 monialaiseen ryhmään, ja sen käytettävissä olevien laboratorioiden pinta-ala on 55 000 neliometriä, josta 10 000 neliometriä Pariisissa ja 45 000 neliometriä Trapèssissa.
- (12) LNE:llä on edustustot Aasiassa (LNE-Asia Hongkongissa (⁶)) ja Yhdysvalloissa (G-MED North America -tytär-

yhtiö Washingtonissa). Niiden toiminta on kuitenkin suppeaa.

- (13) LNE:n tulot olivat 65 miljoonaa euroa vuonna 2005 ja tuotto 0,7 miljoonaa euroa.

Tavoitesopimukset

- (14) Valtion LNE:lle antama toimeksianto kirjattiin vuonna 1997 tavoitesopimukseen, jotka tehtiin Ranskan viranomaisien ja LNE:n välillä neljän vuoden ajaksi. Ensimmäinen tavoitesopimus oli voimassa vuosina 1997-2001 ja toinen vuosina 2001-2004. Kolmas sopimus kattaa vuodet 2005-2008.
- (15) Kyseisiin sopimuksiin kirjattuja tehtäviä ovat toimiminen kansallisena metrologialaboratoriona ja tutkimuslaitoksena, teknisen avun antaminen viranomaisille ja yritysten avustaminen testaus- ja vaatimustenmukaisuustehtävissä.

LNE:n varat

- (16) LNE:stä 10 päivänä maaliskuuta 1978 annetussa asetuksessa nro 78-280 säädetään, että "laitoksen varoihin sisältyvät erityisesti: (...) valtion, paikallisviranomaisten, julkisten laitosten ja kaikenlaisten julkisten tai yksityisten yhteisöjen avustukset (...)" (⁷). Tämän perusteella LNE:lle on tähän mennessä myönnetty toiminta- (⁸) ja investointiavustuksia seuraavasti:

	(milj. euroa)	
	Toiminta-avustukset	Investointiavustukset
2005	14,7	6,9
2004	13,8	6,1
2003	13,0	5,5
2002	13,6	4,6
2001	12,6	4,6
2000	11,2	4,6
1999	10,8	4,4
1998	10,9	4,1
1997	10,9	4,2
1996	10,4	4,2
1995	10,7	4,1
1994	11,0	4,0
1993	10,6	3,8

(⁴) Esimerkiksi metrologian, välineiden ja laitteistojen, materiaalien, kulutushyödykkeiden, terveydenhuollon ja lääkinnällisten laitteiden, teollisuuden laitteistojen ja komponenttien, logistiikan ja pakkausten, energian sekä ympäristön aloilla.

(⁵) Lähde: www.lne.fr

(⁶) LNE perusti LNE-Asian vuonna 2001 yhteisyrityksenä CMA-Testing and Certification Laboratoriesin kanssa.

(⁷) Tätä asetusta on muutettu 25. tammikuuta 2005 annetulla asetuksella nro 2005-49 ja 9. toukokuuta 2005 annetulla asetuksella nro 2005-436 erityisesti LNE:n rahoitus- ja kirjanpitojärjestelmän sekä valvonnan osalta. LNE:n varat ovat kuitenkin pysyneet muuttumattomina.

(⁸) Kyse on metrologiasopimuksen mukaisten määrien ja tuloslaskelman toiminta-avustusten summasta.

- (17) Ranskan viranomaisten mukaan teollisuusministeriö ja BNM ovat myöntäneet toiminta- ja investointiavustukset ”korvauksena LNE:n julkisen palvelun tehtävien hoidosta”. Kyse on pääasiassa avustuksista, joiden tarkoituksena on kattaa kyseisten tehtävien hoidosta aiheutuvat kustannukset. Avustusten oikeusperusta on valtiovarainlaki (loi de finances), josta Ranskan kansalliskokous äänestää vuosittain.
- (18) Investointiavustuksiin sisältyvät kahden laboratorion kokonaisuuden – jotka on nimetty sijaintipaikkansa mukaan Trappes 3- ja Trappes 4 -laboratorioiksi (vaiheet 1 ja 2) - rakentamiseen liittyvät avustukset. Näiden avustusten myöntäjiä ovat teollisuusministeriö, ympäristöministeriö, BNM, Île-de-Francen alue ja Yvelines’in maakuntaneuvosto.
- (19) LNE saa varoja myös liiketoiminnastaan. LNE:n yritystoiminnan liikevaihdon osuus sen kokonaistuloista olikin tarkastelujaksolla koko ajan yli 50 prosenttia ja vuonna 2005 jopa 63 prosenttia.

2.2 Merkitykselliset markkinat

- (20) LNE toimii testaus-, metrologia-, sertifiointi-, kalibrointi-, koulutus- sekä tutkimus- ja kehityspalvelujen markkinoilla. Se tarjoaa kyseisiä palveluja erityisesti kulutushyödykkeiden, lääkinnällisten ja terveystuotteiden, materiaalien, pakkausten ja rakennustuotteiden sekä teollisuustuotteiden aloilla.
- (21) Kyseiset markkinat on avattu kilpailulle Euroopan yhteisössä. LNE kilpailee muiden laitosten kanssa erityisesti EU-direktiivien mukaisen sertifiointin markkinoilla ja tuhansien vaatimustenmukaisuutta arvioivien laitosten kanssa, sillä se on saanut valtuudet myöntää muiden jäsenvaltioiden viranomaisten vahvistamia kansallisia standardeja (esimerkiksi saksalaista GS-merkkiä).

2.3 Syyt menettelyn aloittamiseen

- (22) Komissio totesi alustavan tutkimuksen päätteeksi, ettei se voinut siinä vaiheessa arvioida täsmällisesti, missä määrin eräät LNE:lle uskottuista tehtävistä olivat luonteeltaan yleishyödyllisiä palveluja, eikä määrittää, oliko kyseinen toiminta luonteeltaan kaupallista.
- (23) Komissio esitti sen vuoksi epäilyjä siitä, voitiinko LNE:lle myönnettyjen toiminta- ja investointiavustusten määrää perustella sillä, että kyse oli muista kuin taloudellisista toiminnoista ja investointihankkeista sekä valtiolta saadun toimeksiannon hoitamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamisesta. Koska eriluonteisista toiminnoista, joita ei myöskään voitu rajata tarkasti, ei ole pidetty erillistä kirjanpitoa, LNE on voinut käyttää osan julkisista

avustuksista kilpailun alaisten toimintojen hoitamiseen. Tämä vastaisi kyseisiin toimintoihin myönnettyä ristikkäistukea ja katsottaisiin perustamissopimuksen 87 artiklassa tarkoitetuksi valtiontueksi.

- (24) Komission mukaan kilpailun alaisiin toimintoihin myönnettyistä ristikkäistuista saatu etu suosisi LNE:tä sen tarjotessa palveluja Euroopan laajuisen kilpailun alaisilla markkinoilla. Tällä olisi vaikutusta kauppaan yhteisössä.
- (25) Tuet olisi sen vuoksi todennäköisesti katsottava Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999⁽⁹⁾ 1 artiklan f alakohdassa tarkoitetuiksi sääntöjenvastaisiksi tuiksi.
- (26) Näihin tukiin ei voida soveltaa perustamissopimuksen 87 artiklan 2 ja 3 kohdan poikkeuksia.
- (27) Perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohtaa puolestaan sovelletaan vain valtion lukuun hoidettavaksi yleishyödylliseksi tehtäväksi katsottavaan taloudelliseen toimintaan. Komissio katsoi asian alustavan arvioinnin jälkeen, ettei se voinut päätellä sen saatavilla siinä vaiheessa olleiden tietojen perusteella, että tehtävät, jotka valtio oli uskonut LNE:lle tavoitesopimuksen puitteissa, olisi voitu katsoa luonteeltaan ehdottoman taloudellisiksi. Ei myöskään näyttänyt siltä, että palvelut, jotka LNE oli tarjonnut kilpailun alaisina, olisivat olleet erillisen yleishyödyllisen palvelutehtävän kohteina. Komissio katsoi sen vuoksi, että tarkasteltavina olevien toimenpiteiden ei voitu siinä vaiheessa todeta soveltuvan yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdan nojalla.

3. ASIANOSAISTEN HUOMAUTUKSET

- (28) Kolme asianosaista esitti huomautuksia menettelyn aikana:
- Emitech-yritys 14 päivänä marraskuuta 2005 päivätyllä kirjeellä,
 - Intertek Testing Services -laboratorio (Ranska) 21 päivänä marraskuuta 2005 päivätyllä kirjeellä,
 - Pourquery Analyses 21 päivänä marraskuuta 2005 päivätyllä kirjeellä.

⁽⁹⁾ EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1. Asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1791/2006 (EUVL L 363, 20.12.2006, s. 1).

- (29) Näistä paljolti yhteneväisistä huomautuksista esitetään yhteenvedo ja aihekohtainen jaottelu johdanto-osan 30–32 kappaleessa.
- (30) LNE:lle annettua julkisen palvelun tehtävää ei ole määritelty täsmällisesti. LNE:n kilpailijoiden on sen vuoksi mahdotonta erottaa toisistaan mahdollisia julkisen palvelun velvoitteita ja liiketoimintaa. Kilpailijoilla ei myöskään ole mitään mahdollisuutta tarkistaa puolueettomasti ja läpinäkyvästi, käyttääkö LNE valtiolta saamiaan avustuksia yksinomaan julkisen palvelun velvoitteiden hoitamiseen. Paikallisviranomaiset ovatkin nähtävästi maksaneet avustuksia esimerkiksi liiketoiminnan harjoittamiseen käyttävien Trappes'in tilojen laajentamiseen. LNE ei myöskään hoida tiettyjä tehtäviä, kuten viranomaisten edustaminen kansainvälisissä elimissä (INTERTEK ilmoittaa esimerkiksi osallistuvansa AFNORin ja CEN:n toimikuntiin ilman viranomaisten sille maksamaa korvausta). Lisäksi kyseiset tuet on todennäköisesti myönnettu LNE:lle ilman ennakoilmoitusta. Ne ovat sen vuoksi sääntöjenvastaisia tukia, jotka on mitätöitävä.
- (31) LNE hyötyy julkisen yrityksen asemansa turvin tietyistä valikoivista eduista, kuten omavakuutuksesta ja yleisemmän vakuutusten maksamatta jättämisestä, erityisesti työoikeusjärjestelmästä, joka kattaa muun muassa eläkkeet ja työttömyysvakuutuksen, oikeudesta käyttää asiakirjoja, joissa on Ranskan tasavallan otsake ja tunnukset, virallisen imagon tai virallisen laboratorion imagon käytöstä, luvasta tutkimustoiminnan perusteella myönnettävään verovähennykseen tai verohyvitykseen sekä maksuttomasta arkistoinnista. Lisäksi tullihallinto suosii LNE:tä käyttämällä sen palveluja tai velvoittamalla yritykset käyttämään sen palveluja ja sulkemalla pois mahdollisuuden muiden laboratorioden käyttöön.
- (32) Valtion avustukset voivat vääristää kilpailua erityisesti kansainvälisellä tasolla, sillä LNE:llä on useita toimipisteitä ulkomailla.
- (33) Ranska esitti 4 päivänä marraskuuta 2005 ja 19 päivänä huhtikuuta 2006 päivätyillä kirjeillä komissiolle huomautuksia päätöksestä, joka koski virallisen tutkintamenettelyn aloittamista LNE:lle myönnetyn taloudellisen tuen arvioimiseksi, ja toimitti samalla lisätietoja LNE:n toiminnan merkitsemisestä kirjanpitoon.
- (34) Ranska korostaa ensiksikin, että jäsenvaltioiden ja julkisten yritysten välisten taloudellisten suhteiden avoimuudesta 25 päivänä kesäkuuta 1980 annetun komission
- direktiivin 80/723/ETY⁽¹⁰⁾ 4 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa mainitut perusteet täyttyvät. LNE on sen vuoksi vapautettu velvollisuudesta pitää ja säilyttää erillistä kirjanpitoa.
- (35) Ranskan viranomaiset korostavat kuitenkin, että LNE on käyttänyt vuodesta 1990 kustannuspaikkapohjaista kirjanpitoa. Sitä tarkistettiin vuonna 2005 sen mukauttamiseksi valtion ja LNE:n väliseen tavoitesopimukseen vuosiksi 2005–2008. Kustannuspaikkapohjainen kirjanpito mahdollistaa koko kirjanpidon eriyttämisen yritystoimintaan ja julkiseen toimintaan ja osoittaa erityisesti LNE:n tarjoamien kaupallisten palvelujen kannattavuuden ilman sille myönnettyä vuotuista avustusta, joka on suunnattu julkisen palvelun tehtävien hoitoon.
- (36) Käytetty menetelmä perustuu kokonaiskustannuksiin. LNE on organisoitu analysointikeskuksiin, jotka osallistuvat suoraan tai välillisesti sen tehtävien hoitoon ja toimintaan. Kustannusten ja tuotteiden määrä kohdennetaan keskusten kesken mahdollisimman yksityiskohtaisesti:
- Operatiivisia osastoja eli varsinaisia analyysikeskuksia on 80, joissa on noin 500 työntekijää.
 - Toiminnalliset osastot ja kustannusyksiköt edustavat noin 40:tä avustavaa keskusta, joissa on 200 työntekijää.
- (37) LNE:n työntekijät kirjaavat työtuntinsa erityiseen ohjelmistoon. Työtunnit ovat toiminnan luonteesta riippuen joko suoria (operatiiviset osastot) tai epäsuoria (operatiiviset osastot ja toiminnalliset osastot), sillä yleiskustannukset koostuvat avustavien keskusten (toiminnalliset osastot ja kustannusyksiköt) kustannuksista.
- (38) Avustavien keskusten kustannukset jaetaan varsinaisten keskusten kesken useiden työyksikköjen ja jakoperusteiden mukaan (työntekijämäärä, palkkasumma, atk-pisteiden lukumäärä, tilojen pinta-ala sekä lämmönsäätö- ja ilmastointijärjestelmien laatu).
- (39) Toisessa vaiheessa varsinaisten analysointikeskusten kokonaiskustannukset kohdennetaan eri toimintoihin kahden kustannustekijän perusteella:
- kunkin työntekijän kirjaamat suorat työtunnit,
 - laitteistojen käyttöaste.

Erillinen kirjanpito

- (34) Ranska korostaa ensiksikin, että jäsenvaltioiden ja julkisten yritysten välisten taloudellisten suhteiden avoimuudesta 25 päivänä kesäkuuta 1980 annetun komission

⁽¹⁰⁾ EYVL L 195, 29.7.1980, s. 35. Direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 2005/81/EY (EUVL L 312, 29.11.2005, s. 47).

- (40) Tarkoituksena on kohdentaa poistot ja infrastruktuurikustannukset asianmukaisesti LNE:n toimintaan (infrastruktuurikulut koostuvat huolto-, työpaja- ja kiinteistöhoitoyksikköjen välillisistä kustannuksista).
- (41) Varsinaisten analysointikeskusten tasolla (keskikokoinen operatiivinen osasto, jossa on kuusi työntekijää) kunkin alan käyttöaste lasketaan painottamalla käyttöastetta kaluston arvolla. Poistot ja infrastruktuurikustannukset, jotka liittyvät suoraan laitteistoihin, voidaan sen jälkeen kohdentaa suhteessa käyttöasteisiin yritystoimintaan ja julkiseen toimintaan.
- (42) Välilliset kustannukset ja analysointikeskuksen muut yleiskustannukset kohdennetaan yritystoimintaan ja julkiseen toimintaan osastojen työntekijöiden kirjaamien suorien työtuntien mukaan.
- (43) Vuonna 2005 yritystoiminnan ja julkisen toiminnan kaluston tosiasialliset käyttöasteet mahdollistivat kunkin laitteen infrastruktuurikustannusten ja poistojen eriyttämisen käytön mukaan. Vuoden 2005 kokonaiskustannukset saadaan laskemalla nämä eriytetyt kustannukset yhteen.
- (44) Tällaista erittelyä ei ollut vielä mahdollisuus toteuttaa vuosina 1993–2004. Sen vuoksi päätettiin käyttää käyttöasteiden kokonaisindikaattoria. Tämä kokonaisindikaattori saadaan painottamalla kunkin laitteen käyttöastetta laitteen arvolla. Indikaattorin arvo vuonna 2005 oli 44 prosenttia yritystoiminnan ja 56 prosenttia julkisen toiminnan osalta. Nämä käyttöasteet ilmoitettiin ryhmittäin laboratorion tärkeimmille laitteille, joiden hankinta-arvo on vähintään 7 500 euroa, eli lähes 1 200 laitteelle, joiden osuus LNE:n kaluston ja laitteistojen arvosta on 70 prosenttia.
- (45) Ranska käyttää kuitenkin kustannuslaskelmissaan eli julkisen ja yritystoiminnan tulosten arvioinnissa varovaisempaa jakosuhdetta eli 50/50 eikä 56/44. Tämä vastaa noin 10 prosentin varmuusmarginaalia (käytännössä 6 prosenttiyksikköä 56 prosentista).
- (46) Rakennukset eivät sisälly edellä mainittuun otosvaihteluun, mutta kustannuslaskennan mukaisten käyttöasteiden perusteella jakaumaksi saadaan 2/3–1/3 julkisen toiminnan hyväksi.
- (47) LNE:n kirjanpito vuosilta 1993–2004 on siis voitu ottaa komission pyynnön mukaisesti tuotannon kiinteiden yleiskustannusten kohdentamiseksi joko yritystoimintaan tai julkiseen toimintaan, vaikka ne oli alun perin merkitty kirjanpitoon sekalaisina menoina. Kyseinen menetelmä perustuu kansainvälisen IAS 2 -tilinpäätösstandardin puitteissa kehitettyyn periaatteeseen, jonka mukaan tuotannon kiinteät yleiskustannukset on kohdistettava tuotantokustannuksiin tuotantoyksikön tavanomaisen toiminta-asteen perusteella.

Yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvä palvelu

- (48) Ranska muistuttaa lisäksi, että LNE:n vastuulle on annettu julkisen palvelun tehtäviin liittyviä toimintoja ja että LNE on kaupallinen julkinen laitos (EPIC), jonka on noudatettava erittelyperiaatetta, jota sovelletaan kaikkiin nimenomaan julkisen palvelun tarjoamista varten perustettuihin julkisiin laitoksiin. Ranska toteaa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella ⁽¹¹⁾, että LNE:n julkisen palvelun tehtävät ovat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palvelutehtäviä ja LNE käyttää niiden hoitamiseksi varoja, joita se ei käyttäisi, jos se ottaisi huomioon pelkästään oman kaupallisen etunsa. Vuodet 2005–2008 kattavaan tavoitesuunnitelmaan sisältyvät tehtävät ovatkin epäilemättä luonteeltaan taloudellisia. Oikeuskäytännössä ⁽¹²⁾ korostetaan lisäksi yhtäältä, että yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvää palvelua tuottaville yrityksille on pitänyt antaa tämä tehtävä julkisen vallan toteuttamalla toimella, jonka sisällön julkinen valta määrittelee täsmällisesti, ja toisaalta, että komissio voi asettaa kyseenalaiseksi sen, miten jäsenvaltio on määritellyt kyseiset palvelut, ainoastaan silloin kun on kyse ilmeisestä virheestä. Ranska katsoo, että EPIC-laitokset täyttävät lähtökohtaisesti edellä mainitut perusteet.

Ei valtiontukea eikä ristikkäistukea

- (49) Ranskan mukaan LNE:lle julkisen palvelun velvoitteista maksettu korvaus ei ole kiellettyä valtiontukea. Korvaus täyttää kaikki asiassa Altmark annetussa tuomiossa ⁽¹³⁾ mainitut edellytykset. Korvauksesta laadittu analyysi osoittaa lisäksi, että se on myös julkisen palvelun velvoitteesta maksettavana korvauksena myönnettävää valtiontukea koskevien yhteisön puitteiden ⁽¹⁴⁾, jäljempänä 'piteet', mukainen. Ranskalle mahdollisesti määrättävä seuraamus olisi lisäksi ristiriidassa EY:n perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdan määräysten soveltamisesta tietyille yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottaville yrityksille korvauksena julkisista palveluista myönnettävään valtiontukeen 28 päivänä marraskuuta 2005 tehdyn komission päätöksen 2005/842/EY ⁽¹⁵⁾ kanssa. Kyseisen päätöksen 2 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti tämänkaltaiset korvaukset soveltuvat yhteismarkkinoille tietyin edellytyksin, jotka LNE täyttää.

⁽¹¹⁾ Erityisesti asia 66/86, Ahmed Saeed Flugreisen ym., yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 11.4.1989 (Kok. 1989, s. 803).

⁽¹²⁾ Asia T-17/02, Olsen v. komissio, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 15.6.2005 (Kok. 2005, s. II-2031, 186 kohta ja sitä seuraavat kohdat ja 216 kohta).

⁽¹³⁾ Asia C-280/00, Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 24.7.2003 (Kok. 2003, s. I-7747).

⁽¹⁴⁾ EUVL C 297, 29.11.2005, s. 4.

⁽¹⁵⁾ EUVL L 312, 29.11.2005, s. 67.

- (50) Paikallisviranomaisten ja valtion myöntämällä avustuksilla Trappesissa sijaitseville laboratorioille on annettu LNE:n julkisen palvelun tehtävien hoidon kannalta välttämättömiä varoja.
- (51) Ranska aikoo osoittaa kyseisistä markkinoista laaditun analyysin perusteella, että asian vireillepanon aikaan ei ollut maksettu sääntöjenvastaisia ristikkäistukia eli tukia, joiden avulla LNE olisi voinut harjoittaa saalistushinnoittelua tarkasteltavina olevilla yritystoiminnan aloilla.
- (52) Ranska katsoo myös, että LNE:n markkinaosuus ei ole merkittävä, sillä se on arvioitu 4,2 prosentiksi kansallisista markkinoista ja 1 prosentiksi Euroopan markkinoista.

Muut seikat

- (53) Ranskan mukaan Île-de-Francen alueen pienille ja keski-suurille yrityksille (pk-yrityksille) myönnetty alennus on osa tukiohjelmia, jonka komissio hyväksyi vuonna 1989⁽¹⁶⁾ ja josta kaikilla laboratorioilla, myös kanteli-joilla, on mahdollisuus saada tukea. Île de Francen alue on myöntänyt vuodesta 1995 avustuksia yhteensä 61 000 euroa. Ohjelman piiriin kuuluvat pk-yritykset ovat olleet avustusten todellisia edunsaajia. Ranska ei myöskään ole löytänyt näyttöä avustuksesta, jonka Agence de l'environnement et de la maîtrise de l'énergie (ADEME) väitetään myöntäneen LNE:lle.
- (54) Ranska toteaa lisäksi, että tullilaitos (Direction générale des douanes et droits indirects, DGDDI) käyttää testeissä omia laboratorioitaan tai kilpailuviranomaisen (Direction générale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes, DGCCRF) laboratorioita silloin, kun näillä on teknistä erityisasiantuntemusta (esimerkiksi monet lelutestit tehdään tullilaitoksen laboratoriossa). Jos näin ei ole, DGDDI käyttää muita laboratorioita, muun muassa LNE:tä. Laboratorion valinta perustuu kulloinkin sovellettavassa lainsäädännössä edellytettävään asiantuntemukseen. DGDDI voi käyttää esimerkiksi tutkimuslaitoksen (Institut national de recherche et de sécurité) palveluja suojanaamarien tapauksessa tai alan keskuksen (Centre scientifique et technique du bâtiment) palveluja rakennustuotteiden tapauksessa.

5. TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

- (55) Tämän menettelyn kohteena ovat vuotuiset toiminta-avustukset ja investointiavustukset, jotka viranomaiset ovat myöntäneet LNE:lle vuosien 1993 ja 2005 välisenä aikana.

⁽¹⁶⁾ Asia NN 6/89, alueelliset innovaatio- ja tekniikansiirtokeskukset. 23. toukokuuta 1989 päivätty kirje Ranskan viranomaisille SEC(1989) 814.

5.1 Luokittelu valtiontueksi

LNE:n julkisen palvelun tehtävät ovat taloudellista toimintaa

- (56) Kilpailusääntöjä ei sovelleta muuhun kuin taloudelliseen toimintaan. Aluksi onkin arvioitava, onko LNE:n julkisella sektorilla harjoittama toiminta⁽¹⁷⁾ luonteeltaan taloudellista vai muuta toimintaa.
- (57) Taloudellista toimintaa on kaikki toiminta, jossa tavaroita tai palveluja tarjotaan tietyillä markkinoilla⁽¹⁸⁾. Julkisasiainministeriön Jacobsin asiassa C-222/04 esittämien päätelmien mukaan keskeinen peruste toiminnan taloudellisen luonteen arvioinnissa on se, voisiko yksityinen yritys ainakin periaatteessa harjoittaa kyseistä toimintaa voittojen saamiseksi.
- (58) Komissio arvioi tältä osin, että tutkimus-, konsultointi-, asiantuntija-, testaus- ja valvontatehtävät sekä kuluttajansuojan ja kuluttajavalistuksen tai tuotteiden laadun parantamisen kannalta hyödylliset tekniset avustustehtävät, joita LNE tuottaa osana yleishyödyllistä tehtäväänsä, vastaavat palvelujen tarjoamista merkityksellisillä markkinoilla ja että voittoa tavoitteleva yritys voisi ainakin periaatteessa tarjota kyseisiä palveluja. Valtion LNE:lle uskottavat tehtävät ovat sen vuoksi luonteeltaan taloudellisia⁽¹⁹⁾.

Perusteet valtion toimenpiteen katsomiselle valtiontueksi

- (59) Perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaan toimenpide katsotaan valtiontueksi, jos se täyttää seuraavat edellytykset: Ensiksikin toimenpiteen on oltava valtion myöntämä tai valtion varoista myönnetty. Toiseksi sen on suositettava edunsaajaa. Kolmanneksi sen on vääristettävä tai uhattava vääristää kilpailua suosimalla joitakin yrityksiä. Neljänneksi toimenpiteen on oltava omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Valtion varat

- (60) Valtion budjettimäärärahat ovat mitä ilmeisimmin valtion varoja.
- (61) Yleishyödyllinen Bureau national de métrologie -ryhmittymä oli valtion määräysvallassa ennen sen yhdistämistä LNE:hen vuonna 2005⁽²⁰⁾. BNM:n kanssa tehtiin sopimuksiin liittyvät LNE:n varat ovat sen vuoksi valtion varoja.

⁽¹⁷⁾ On selvää, että yritystoiminta on oikeuskäytännössä tarkoitettua taloudellista toimintaa.

⁽¹⁸⁾ Asia C-222/04, Cassa di Risparmio di Firenze ym., yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 10.1.2006 (Kok. 2006, s. I-289).

⁽¹⁹⁾ Jollei tämän päätöksen 5.4 kohdasta muuta johdu.

⁽²⁰⁾ BNM oli yleishyödyllinen ryhmittymä, jonka osapuolina olivat yhtäältä Ranskan valtio, jota edustivat teollisuusministeriö ja tutkimustoiminnasta ja uusista teknologioista vastaava ministeriö, ja toisaalta seuraavat julkisyhteisöt: Ranskan atomienergiakomissio, Conservatoire national des arts et métiers, LNE ja Observatoire de Paris. Tämän yleishyödyllisen ryhmittymän rahoituksesta vastasivat sen jäsenet.

- (62) Jäsenvaltioiden alue- ja paikallisyhteisöjen myöntämät tuet tutkitaan kyseisten yhteisöjen asemasta ja nimityksestä riippumatta sen selvittämiseksi, ovatko ne perustamissopimuksen 87 artiklan mukaisia. ⁽²¹⁾ Île de Francen alueneuvoston ja Yvelines'in maakuntaneuvoston maksamat avustukset ovat valtion varoja.
- (63) Tarkasteltavana olevat toimenpiteet on sen vuoksi rahoitettu kokonaisuudessaan valtion varoista.
- Tuensaajan etu*
- (64) Perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuiksi eduiksi katsotaan toimenpiteet, joilla eri tavoin pyritään vapauttamaan yritys kustannuksista, joista sen olisi muuten vastattava tavanomaisessa toiminnassaan, ja jotka ovat sen vuoksi avustuksen kaltaisia ⁽²²⁾.
- (65) Toiminta- ja investointiavustukset vapauttavat LNE:n kustannuksista, jotka sen olisi muuten maksettava budjetistaan. Kyseiset avustukset suosivat sen vuoksi LNE:tä.
- Tuet, jotka vääristävät tai uhkaavat vääristää kilpailua suu-
malla joitakin yrityksiä*
- (66) Perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa kielletään tuet, jotka suosivat "jotakin yritystä tai tuotannonalaa" ja ovat siksi valikoivia.
- (67) Koska tämän menettelyn kohteina olevien toimenpiteiden ainoa edunsaaja on LNE, valikoivuusedellytys täyttyy mitä ilmeisimmin.
- (68) On lisäksi muistettava, että tuet, jotka eri tavoin alentavat yrityksen vastattavaksi liikkeenjohdossaan tai tavanomaisessa liiketoiminnassaan kuuluvia kustannuksia, vääristävät periaatteessa kilpailun edellytyksiä ⁽²³⁾.
- (69) Tarkasteltavana olevat toimenpiteet, jotka suosivat LNE:tä, vääristävät sen vuoksi kilpailua.
- Vaikutus kauppaan*
- (70) Komissio toteaa, että merkityksellisillä markkinoilla käydään yhteisön sisäistä kauppaa. LNE:lle Euroopan unionin alueelta kertynyt liikevaihto vuonna 2005 oli 4 miljonna euroa (pois luettuna Ranska) ja unionin ulkopuolelta kertynyt liikevaihto 2,35 miljonna euroa. Ranskan mukaan LNE liikevaihdosta 13 prosenttia kertyi vuonna 2000 Ranskan ulkopuolelta eli 9 prosenttia Euroopan unionista ja 4 prosenttia unionin ulkopuolelta.
- (71) Kauppaan kohdistuvaa vaikutusta koskevan edellytyksen täyttymiseksi riittää, että komissio tutkii, ovatko tuet omiaan vaikuttamaan kauppaan ja vääristämään kilpailua. Komission ei siis tarvitse selvittää tukien todellista vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan eikä kilpailun tosiasiallista vääristymistä.
- (72) Riittää, kun todetaan, että markkinat, joilla LNE toimii, ulottuvat valtioiden rajojen yli ja että LNE kilpailee muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden yritysten ja kansainvälisillä markkinoilla toimivien muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden ranskalaisyriyten kanssa. Tältä osin on todettu, että tukien myöntäminen yritykselle, joka harjoittaa toimintaa yhteisön markkinoilla, on omiaan vääristämään kilpailua ja vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ⁽²⁴⁾.
- (73) Tämän vuoksi Ranskan väitteitä, joiden mukaan tuki ei vaikuta kauppaan, koska LNE:n markkinaosuudet ovat vähäiset, ei voida hyväksyä varsinkaan siksi, että myönnettyjä tukimääriä ei voida suinkaan pitää vähäisinä.
- (74) Kyseiset toimenpiteet vaikeuttavat niiden yhteisön toimijoiden ⁽²⁵⁾ liiketoimintaa, jotka halusivat harjoittaa toimintaa Ranskassa. Ilman julkista tukea LNE:n toiminta olisi suppeampaa, mikä mahdollistaisi sen, että sen kilpailijat voisivat kasvattaa liikevaihtoaan.
- (75) Koska tarkasteltavana olevat toimenpiteet vahvistavat LNE:n asemaa yhteisön kaupassa suhteessa sen kilpailijoihin, voidaan todeta, että tukitoimenpiteet vaikuttavat jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja ovat omiaan vääristämään kilpailua näiden toimijoiden välillä.
- Julkisen palvelun velvoitteesta maksettava korvaus – oikeuskäytäntö asiassa Altmark*
- (76) Yhteisöjen tuomioistuin totesi heinäkuussa 2003 asiassa Altmark ⁽²⁶⁾ antamassaan tuomiossa, että siltä osin kuin valtion toimenpidettä on pidettävä korvauksena, joka on vastike sellaisista edunsaajayritysten suorittamista palveluista, jotka johtuvat julkisen palvelun velvoitteiden täyttämisestä, siten, että kyseiset yritykset eivät todellisuudessa saa taloudellista etua ja että kyseinen toimenpide ei näin ollen aseta kyseisiä yrityksiä edullisempaan kilpailutilanteeseen suhteessa niiden kilpailijayrityksiin, tällaiseen toimenpiteeseen ei sovelleta perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohtaa. Tämä edellyttää, että kaikki neljä tuomiossa mainittua edellytystä täyttyvät.

⁽²¹⁾ Ks. asia 248/84, Saksa v. komissio, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 14.10.1987 (Kok. 1987, s. I-4013, 17 kohta).

⁽²²⁾ Ks. asia C-156/98, Saksa v. komissio, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 19.9.2000 (Kok. 2000, s. I-6857, 30 kohta ja kyseisessä kohdassa mainittu oikeuskäytäntö).

⁽²³⁾ Ks. asia T-274/01, Valmont, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 16.9.2004 (Kok. 2004, s. II-3145, 44 kohta ja mainittu oikeuskäytäntö).

⁽²⁴⁾ Ks. erityisesti asia 730/79, Philip Morris v. komissio, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 17.9.1980 (Kok. 1980, s. 2671, 11 ja 12 kohta) ja asia T-214/95, Vlaams Gewest v. komissio, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio 30.4.1998 (Kok. 1998, s. II-717, 48–50 kohta).

⁽²⁵⁾ LNE:n kilpailijoihin kuuluu sekä kansallisen tason yrityksiä että kansainvälisiä konserneja (Bureau Veritas, Intertek jne.).

⁽²⁶⁾ Asia C-280/00, Altmark Trans ja Regierungspräsident Magdeburg, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 24.7.2003 (Kok. 2003, s. I-7747, 87 kohta).

- (77) Ranska katsoo, että LNE:lle julkisen palvelun velvoitteesta maksetut korvaukset eivät ole kiellettyjä valtiontukia, sillä yhteisöjen tuomioistuimen mainitsema neljä edellytystä täyttyvät.
- (78) Komissio on asiasta eri mieltä.
- (79) Asiassa Altmark annetussa tuomiossa mainitun neljännen edellytyksen mukaan silloin, kun julkisen palvelun velvoitteiden täyttämistä vastaavaa yritystä ei tietyssä konkreettisesti tapauksessa valita sellaisessa julkisissa hankintoja koskevassa menettelyssä, jossa on mahdollista valita se ehdokas, joka kykenee tuottamaan kyseiset palvelut julkisyhteisön kannalta vähäisimmin kustannuksin, tarvittavan korvauksen taso on määritettävä tarkastelemalla sellaisia kustannuksia, joita hyvin johdetulle ja asetettujen julkisen palvelun velvoitteiden täyttämisen kannalta riittävillä välineillä varustetulle keskivertoyritykselle aiheutuisi kyseisten velvoitteiden täyttämistä, kun otetaan huomioon toiminnasta saadut tulot ja kyseisten velvoitteiden täyttämistä saatava kohtuullinen voitto.
- (80) Pyrkinessään osoittamaan, että edellisessä johdanto-osan kappaleessa mainittu edellytys täyttyy, Ranska tyytyy toteamaan, että keskivertoyritykselle aiheutuvien kustannusten tarkastelussa on otettava huomioon LNE:lle annettujen julkisen palvelun tehtävien laajuus, sillä kyseiset tehtävät kattavat sekä standardisovelluksia että eri alojen (metrologia, terveydenhoito, ympäristö, teollisuus, kulutushyödykkeet, rakennustuotteet, pakkaukset ja pakkaaminen) perustutkimustoimintaa.
- (81) Ranska ei esitä minkäänlaista arviota hypoteettisen hyvin johdetun keskivertoyrityksen kustannuksista. Se ei myöskään anna mitään selitystä sille, että LNE:tä voi olla mahdollon verrata tällaiseen keskivertoyritykseen.
- (82) Komissio ei pysty luomaan "tyhjistä" yhteisön oikeuskäytännössä vaadittavaa vertailukohtaa.
- (83) Komissio katsoo sen vuoksi, että asiassa Altmark annetussa tuomiossa mainittu neljäs edellytys ei täyty.
- (84) Ranskan abstrakti viittaus puitteiden 13–17 kohtaan ei muuta missään määrin tätä näkemystä.

Päätelmä

- (85) Komissio katsoo edellä esitettyjen näkemysten perusteella, että budjettimäärärahat ja kyseisten alueellisten yhteisöjen

maksamat avustukset ovat perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja valtiontukia.

5.2 Tukien sääntöjenvastaisuus

- (86) Komission mukaan sillä, että vuonna 1978 annetulla asetuksella perustettiin rahoitusohjelma, ei ole vaikutusta tähän menettelyyn. Kyseinen asetus on luonteeltaan erittäin yleinen ja valtion ja BNM:n LNE:lle myöntämiin avustuksiin liittyvät päätökset on tehty vuosittain perusteiden ja ehdoin, joissa voi olla suuria eroja vuodesta toiseen. LNE:lle myönnetty vuotuiset toiminta- ja investointiavustukset ovat sen vuoksi aina uusia yksittäistukia.
- (87) Kyseiset tuet on pantu täytäntöön ilmoittamatta niistä ennakkoon komissiolle. Ne ovat sen vuoksi sääntöjenvastaisia.

5.3 Tukien soveltuvuus yhteismarkkinoille

5.3.1 87 artiklan mukaiset poikkeukset

- (88) Perustamissopimuksen 87 artiklan 2 kohdassa määritetyt poikkeukset, jotka koskevat yksittäisille kuluttajille myönnettävää sosiaalista tukea, tukea luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi ja tukea tietyille Saksan liittotasavallan alueille, eivät ole tässä tapauksessa merkityksellisiä.
- (89) Perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan poikkeuksista komissio toteaa, että kyseisillä tuilla ei pyritä edistämään taloudellista kehitystä alueilla, joilla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai joilla vajaatyöllisyys on vakava ongelma, että kyse ei ole Euroopan yhteistä etua koskevasta tärkeästä hankkeesta eikä tuilla pyritä poistamaan Ranskan taloudessa olevaa vakavaa häiriötä. Kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistäminen eivät nekään ole tuen tavoitteina. Perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan poikkeuksesta komissio toteaa, että menettelyn aloittamisen yhteydessä esitetyt epäilyt eivät ole hälventyneet. Kyseisillä tuilla ei voida edistää tiettyjen alueiden talouskehitystä eikä tiettyä taloudellista toimintaa.
- (90) Tässä yhteydessä on huomattava, että Ranskan viranomaiset ja asianomaiset osapuolet eivät ole vedonneet 87 artiklan 2 ja 3 kohdan poikkeuksiin hallintomenettelyssä. Ranska on nimenomaan todennut, että 87 artiklan määräyksiä ei voida soveltaa tähän tapaukseen, sillä sen mukaan tarkasteltavat toimenpiteet eivät väärinä kilpailua eivätkä vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

5.3.2 86 artiklan 2 kohta

(91) Perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdassa määrätään, että yrityksiin, jotka tuottavat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja, sovelletaan perustamissopimuksen määräyksiä ja varsinkin kilpailusääntöjä siltä osin kuin ne eivät oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estä yrityksiä hoitamasta niille uskottuja erityistehtäviä. Kaupan kehitykseen ei saa vaikuttaa tavalla, joka olisi ristiriidassa Euroopan yhteisön edun kanssa.

(92) Puiteiden 26 kohdan mukaan komissio soveltaa niitä ilmoittamattomiin tukiin, jos tuki on myönnetty 29 päivän marraskuuta 2005 jälkeen, ja muissa tapauksissa sovelletaan tuen myöntämishetkellä voimassa olleita määräyksiä ja säännöksiä.

(93) Tämä menettely koskee ennen 29 päivää marraskuuta 2005 myönnettyjä tukia.

(94) Siihen on sen vuoksi aiheellista soveltaa komission tiedonantoa ”Yleishyödylliset palvelut Euroopassa”⁽²⁷⁾, joka oli voimassa tuen myöntämishetkellä. Tiedonannossa todetaan, että kun kilpailusääntöjä sovelletaan julkisen palvelun velvoitteesta maksettavana korvauksena myönnettävään tukeen, tuen yhdenmukaisuus sääntöjen kanssa perustuu kolmeen periaatteeseen:

— puolueettomuus yritysten yksityisen tai julkisen omistuksen suhteen,

— jäsenvaltioiden vapaus määritellä yleishyödylliset palvelut, ottaen kuitenkin huomioon valvonta ilmeisten virheiden havaitsemiseksi,

— suhteellisuus, jonka mukaan kilpailun ja yhtenäismarkkinoihin liittyvien vapauksien rajoitukset eivät saa olla suuremmat kuin mitä tehtävän täyttämisen varmistaminen vaatii.

Puolueettomuus

(95) Puolueettomuusperiaatteen noudattaminen ei aiheuta vaikeuksia tarkasteltavana olevassa tapauksessa.

Yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvä tehtävä

(96) LNE:n julkisen palvelun tehtävän luokittelusta yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyväksi tehtäväksi on todettava, että komissio arvioi, onko kyseinen toiminta luonteeltaan taloudellista, ja valvoo, että jäsenvaltio ei ole

tehnyt ilmeisiä virheitä määritellesään tehtävän yleishyödyllisyyttä.

(97) LNE:n julkisella sektorilla harjoittaman toiminnan on jo todettu olevan luonteeltaan taloudellista.

(98) Lukuun ottamatta aloja, joilla on jo voimassa yhteisön säännöksiä, jäsenvaltioilla on runsaasti harkintavalttaa tehtävän määrittelemisessä yleishyödylliseksi sillä varauksella, että komissio ei havaitse määrittelyssä ilmeisiä virheitä.

(99) Komissio katsoo tässä tapauksessa, että LNE:n julkisen palvelun tehtävät on määritelty riittävän selkeästi sen perustamisesta vuonna 1978 annetussa asetuksessa ja siihen vuonna 2005 tehdyissä täydennyksissä⁽²⁸⁾ eivätkä Ranskan viranomaiset ole tehneet ilmeisiä virheitä laatiessaan määritelmää. Lisäksi yrityksille, jotka tuottavat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja, on pitänyt antaa tämä tehtävä julkisen vallan toteuttamalla toimella. LNE:n perustamisesta 10 päivänä tammikuuta 1978 säädetty laki nro 78–23 ja vuonna 2005 annetut asetukset ovat julkisen vallan virallisesti antamia säädöksiä. LNE:n tehtävät esitetään vuodesta 1997 täsmällisesti ja yksityiskohtaisesti tavoitesopimuksissa, jotka myös valtio on allekirjoittanut.

(100) Asianomaisten huomautukset, joiden mukaan LNE:n kilpailijoiden on mahdoton erottaa sille mahdollisesti uskottuja julkisen palvelun velvoitteita sen liiketoiminnasta, eivät kumoa tätä päätelmää. LNE:n kilpailijat viittaavat vaatimukseen erillisen kirjanpidon laatimisesta edellä mainitusta yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvästä palvelusta ja liiketoiminnasta, jotta voitaisiin välttää perustamissopimuksen vastaisten ristikkäistukien maksaminen. Viimeksi mainittuja kysymyksiä käsitellään jäljempänä.

Oikeasuhteisuus

(101) Perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohtaan perustuva oikeasuhteisuusperiaate tarkoittaa sitä, että yleishyödyllisen tehtävän hoitamiseen käytetyt keinot eivät saa aiheuttaa tarpeettomia kilpailunvääristymiä. Tarkemmin sanoen on varmistettava, että kaikki perustamissopimuksen sääntöihin liittyvät rajoitukset ovat ehdottoman välttämättömiä tehtävän moitteettoman hoitamisen turvaamiseksi. On varmistettava yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun tarjoaminen, ja yritysten, joiden tehtäväksi sen tarjoaminen on annettu, on kyettävä selviytymään tähän tehtävään liittyvästä erityisvastuusta ja siitä aiheutuvista ylimääräisistä nettokustannuksista.

(102) Komissio katsoo, että kyseiset tuet liittyvät LNE:lle uskottuun yleishyödyllisen tehtävän hoitoon.

⁽²⁷⁾ EYVL C 17, 19.1.2001, s. 4.

⁽²⁸⁾ Kyseiset tehtävät esitellään yksityiskohtaisesti jaksossa 2.

- (103) Jos viranomaisten vuosittain maksama korvaus on enintään LNE:lle yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun tarjoamisesta aiheutuneiden ylimääräisten nettokustannusten suuruisen, se noudattaa oikeasuhteisuusperiaatetta. Tämän selvittämiseksi tarkistetaan, onko tilikauden kokonaisavustusten kohteena olevan julkisen sektorin tulos kustannuslaskennassa asianmukaisesti kirjattujen julkisen ja kaupallisen sektorin kustannusten ja tulojen perusteella negatiivinen tai nolla tai onko siitä saatava voitto kohtuullinen ottaen erityisesti huomioon LNE:n harjoittama toiminta ja ala, jolla se toimii.
- LNE:n käyttämän kustannuspaikkapohjaisen kirjanpidon luotettavuuden toteaminen*
- (104) Komissio on tutkinut LNE:n käyttämän kustannuspaikkapohjaisen kirjanpidon varmistukseksi, voidaanko sen perusteella yksilöidä tehokkaasti kaikki yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvään palveluun yhteydessä olevat tulot ja kustannukset vuosilta 1993–2005 ⁽²⁹⁾.
- (105) LNE:n kustannuspaikkapohjainen kirjanpito vuonna 2005 perustuu kokonaiskustannusten kirjaamiseen selvittämällä kaikki harjoitettu toiminta täsmällisesti runsaslukuisten operatiivisten osastojen (80) ja toiminnallisten osastojen (noin 40) avulla.
- (106) LNE:n tulot yritystoiminnasta koostuvat tarjotuista palveluista kertyneestä liikevaihdosta ja muista tuloista, kuten henkilöstön asettamisesta käyttöön, asiakkailta laskutuista rahtimaksuista ja pakollisten varausten purkamisista.
- (107) Julkisen sektorin tulot puolestaan kattavat tutkimuksista kertyneen liikevaihdon, (entisen BNM:n) metrologiasopimuksen, sekalaiset tulot (jotka ovat peräisin esimerkiksi kansainvälisestä teknisestä yhteistyöstä), toiminta-avustukset ja tuloslaskelmaan kirjatun osuuden investointiavustuksista.
- (108) Tuloslaskelmaan kirjattu osuus investointiavustuksista kattaa alueyhteisöjen maksamat investointiavustukset. Kyseiset avustukset, joilla on rahoitettu LNE:n julkisen palvelun tehtävien hoitamista, sisältyvät sen vuoksi arviointiin, joka on laadittu LNE:lle myönnetyn korvauksen määrästä yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelutehtävien kustannusten laskemiseksi. Rakennuksista tehtyjen poistojen jakosuhte 2/3–1/3 julkisen ja kaupallisen sektorin välillä vastaa Trappes 3- ja Trappes 4 -rakennuksista tehtyjä poistoja.
- (109) Yritystoiminnan ja julkisen toiminnan menot ovat samantyyppisiä. Ne jakautuvat pääasiassa suoraan työvoimaan, hankintoihin, alihankintaan, suoriin kustannuksiin, suoriin työmatkakuluihin, välillisiin kuluihin, yleiskuluihin, infrastruktuurikuluihin ja poistoihin.
- (110) Sekä yritystoiminnassa että julkisessa toiminnassa käytetty kaluston poisto- ja infrastruktuurikustannusten käsittely kustannuspaikkapohjaisessa kirjanpidossa perustuu yleisesti hyväksytyihin menetelmiin, joiden lähtökohdana on kaluston käyttöaste.
- (111) Komissio katsoo, että jakosuhteen 44/56 määrittämisperusteena käytetty otanta, jonka osuus LNE:n kaluston ja laitteistojen arvosta on 70 prosenttia, on tyydyttävä. Lisäksi tätä kalleimpiin laitteistoihin sovellettuja yleistä jakosuhteita voidaan soveltaa myös edullisempiin laitteistoihin, joita käytetään raskaan kaluston lisänä.
- (112) Suhdetta 44/56 voidaan lisäksi käyttää koko tarkastelujakson osalta, sillä yritystoiminnan osuus on kasvanut jakson aikana ⁽³⁰⁾. Onkin kohtuullista arvioida, että vuonna 2005 määritetty julkisen sektorin kaluston käyttöaste vastaa jakson 1993–2004 alhaisinta mahdollista käyttöastetta.
- (113) Komissio katsoo lisäksi, että Ranskan viranomaisten vuosia 1993–2004 koskeissa oikaisuisissa käyttämän 10 prosentin varmuusmarginaalin seurauksena julkiselle sektorille kohdennetut kustannukset eivät ole liian suuret eikä mahdollisten liiallisten avustusten maksamiseen ole sen vuoksi perusteita. Ranskan viranomaiset ovatkin noudattaneet varovaista lähestymistapaa.
- (114) Komissio toteaa sen vuoksi, että LNE:n käyttämä kustannuspaikkapohjainen kirjanpito on yleisesti hyväksytyjen vaatimusten mukainen eikä sisällä mainittavampia erityispiirteitä ja että sektorikohtaista kirjanpitoa vuosilta 1993–2004 ⁽³¹⁾ varten tehdyt oikaisut voidaan hyväksyä ⁽³²⁾.

⁽²⁹⁾ Tässä menettelyssä ei ole tarpeen selvittää, onko LNE pitänyt erillistä kirjanpitoa, josta julkisten varojen myöntäminen käy ilmi komission direktiivin 80/723/ETY mukaisesti. Kyseisen direktiivin mahdollinen rikkominen ei vaikuta arviointiin tarkasteltavana olevien tukien soveltuvuudesta yhteismarkkinoille.

⁽³⁰⁾ Yritystoiminnan prosentuaalinen osuus LNE:n liikevaihdosta on kehittynyt seuraavasti: 2005 – 71 %, 2004 – 70 %, 2003 – 69 %, 2002 – 66 %, 2001 – 66 %, 2000 – 66 %, 1999 – 64 %, 1998 – 65 %, 1997 – 61 %, 1996 – 60 %, 1995 – 58 %, 1994 – 60 %, 1993 – 62 %.

⁽³¹⁾ Menettelyn aloittamisen yhteydessä mainitut sekalaiset menot ja tulot on jaettu julkisen ja yritystoiminnan kesken edellä olevissa johdanto-osan kappaleissa esitettyjen menetelmien mukaan.

⁽³²⁾ Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien on vahvistanut, että jos käytettävissä ei ole kustannuspaikkapohjaista kirjanpitoa, komissiolla on mahdollisuus kustannusten analyttiseen rekonstruktiointiin jälkikäteen retropolaaatiomenetelmällä (ks. asiassa T-613/97, Union française de l'express (UFEX), 7. kesäkuuta 2006 annettu tuomio (Kok. 2006, s. II-01531, 137 kohta)).

Ei liiallisia korvauksia

- (115) LNE:n kustannuspaikkapohjaisen kirjanpidon perusteella määritetyt julkisen sektorin vuositulokset, jotka sisältävät julkiset avustukset, ovat seuraavat:

(tuhatta euroa)

	Julkisen sektorin tulos	Julkisen sektorin tulos suhteessa liikevaihtoon (*)
2005	(1 414)	(8,4 %)
2004	(851)	(5,1 %)
2003	(321)	(2,2 %)
2002	204	1,3 %
2001	(186)	(1,3 %)
2000	(856)	(6,2 %)
1999	65	0,5 %
1998	(459)	(3,5 %)
1997	271	2,0 %
1996	(223)	(1,7 %)
1995	56	0,4 %
1994	178	1,3 %
1993	(41)	(0,3 %)

(*) Julkisen sektorin liikevaihto ei sisällä tuloslaskelmaan kirjattuja osuuksia investointiavustuksista.

- (116) Julkisen sektorin eli yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviksi palveluiksi katsottavan toiminnan tulokset ovat jääneet vuodesta 1993 useimmiten alijäämäisiksi nyt tarkasteltavina olevista tuista huolimatta. Jos tulos onkin ylijäämäinen, ylijäämä on enintään 2 prosenttia julkisen sektorin liikevaihdosta. Vuosien 1993–2005 painotettu tulos on 1,9 prosenttia tappiollinen.

- (117) Tällaiset keskimäärin negatiiviset tulokset ovat epäilemättä heikommät kuin voitto, jonka LNE:hen verrattavissa oleva yksityinen yritys voisi kohtuudella odottaa saavansa.

- (118) Komissio on lisäksi tutkinut yksityiskohtaisesti LNE:n ja kolmen LNE:hen verrattavissa olevaa toimintaa harjoittavan asianomaisen osapuolen tulokset ja liikevaihdon vuosilta 1998–2005⁽³³⁾. Kyseisten tutkimusten perusteella nettotulos suhteessa liikevaihtoon jäi LNE:n tapauksessa heikommaksi (LNE:n julkisen toiminnan osalta – 3,2 prosenttia ja koko toiminnan osalta 0,6 prosenttia) kuin

asianomaisten tapauksessa, sillä näiden suhdeluvut vaihtelivat 0 prosentista 4 prosenttiin. Tämä osoittaa, että LNE:n julkisella sektorilla saamaa voittoa voidaan pitää kohtuullisena.

- (119) Komissio toteaa sen vuoksi, että LNE ei ole saanut liiallisia korvauksia yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvästä palvelusta aiheutuvien kustannusten kattamiseen vuodesta 1993. LNE:lle vuosina 1993–2005 maksetut julkisen palvelun korvaukset ovat perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdan mukaisia valtiontukia.

- (120) Tästä seuraa, että ei ole tarpeen tarkistaa, onko LNE:lle maksettu ristikkäistukia⁽³⁴⁾ yritystoiminnasta.

5.4 LNE:n julkisen toiminnan katsominen tietyiltä osin muuksi kuin kaupalliseksi toiminnaksi

- (121) On huomattava, että sikäli kuin LNE:n rajallisessa määrin harjoittama julkinen toiminta katsotaan tietyiltä osin muuksi kuin kaupalliseksi toiminnaksi⁽³⁵⁾ ja rinnastetaan viranomaisten tehtäviin, on lisäksi varmistettava, että viranomaisten kyseisestä toiminnasta maksamat korvaukset vastaavat enintään julkisten tehtävien hoidosta aiheutuvia nettokustannuksia⁽³⁶⁾.

- (122) Tällainen laskelma on jo laadittu johdanto-osan 115–120 kappaleessa, ja kyseisen laskelman perusteella voidaan todeta, että tarkasteltavina olevia korvauksia ei ole aiheellista vastustaa. Tämän seurauksena kyseiseen toimintaan myönnettyä rahoitusta ei ole syytä katsoa valtiontueksi.

5.5 Kolmansien huomautukset

- (123) Kilpailijoiden tämän menettelyn aikana esittämissä huomautuksissa mainitaan muita tukia, joita LNE:n väitetään saaneen. Tämä menettely ei koske kyseisiä toimenpiteitä. Komissio katsoo kuitenkin Ranskan viranomaisilta saamiensa vastausten perusteella saaneensa riittävästi tietoja ottaakseen kantaa niihin.

⁽³⁴⁾ Pankkien LNE:lle myöntämien lainojen ehtojen analysoinnin perusteella voidaan todeta, että vaikka LNE hyötyi teollisen ja kaupallisen julkisen laitoksen asemaan liittyvästä vakuudesta julkisessa toiminnassaan, kyseinen hyöty jäi arvoltaan erittäin vähäiseksi ja vastasi suurin piirtein *de minimis* määrää eikä aiheuta johdanto-osan 101–103 kappaleen mukaisten, julkisesta palvelusta maksettaville korvauksille laadittujen oikeasuhteisuusarvioasettamista kyseenalaiseksi.

⁽³⁵⁾ Tämä voisi koskea erityisesti metrologiaan kohdistuvaa perustutkimusta.

⁽³⁶⁾ Ks. tältä osin toimenpiteestä, jonka Saksa on toteuttanut, ja valtiontuesta, jonka se on myöntänyt SICAN-yhtymän ja sen hankekumppaneiden hyväksi 26 päivänä heinäkuuta 2000 tehty komission päätös 2001/46/EY (EYVL L 18, 19.1.2001, s. 18), erityisesti johdanto-osan 87–92 kappale.

⁽³³⁾ Pourquery-laboratorioiden osalta viimeiset saatavilla olevat tiedot ovat vuodelta 2004.

- (124) Île-de-Francen alue maksoi vuonna 2003 LNE:lle avustuksia yhteensä 61 000 euroa LNE:n alueen pk-yrityksille myöntämän alennuksen rahoittamiseksi. Siltä osin kuin nämä avustukset voidaan katsoa LNE:lle (eikä sen asiakkaina oleville pk-yrityksille) maksetuiksi tuiksi eivätkä liity voimassa olevaan tukiohjelmaan (ks. edellä johdanto-osan 53 kappale), ne ovat EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen 12 päivänä tammikuuta 2001 annetun komission asetuksen (EY) N:o 69/2001⁽³⁷⁾ 2 artiklan edellytysten mukaisia Komissiolla ei sen vuoksi ole mitään syytä vastustaa niitä.
- (125) Komissio toteaa lisäksi, että ADEME ei ole myöntänyt LNE:lle lainkaan tukea.
- (126) Tarkasteltavana olevan asian yhteydessä esitetyt väitteet, joiden mukaan LNE käyttää Ranskan tasavallan virallisia tunnuksia ja osallistuu vain vähäisessä määrin kansainvälisten elinten työskentelyyn, eivät näytä pitävän paikkansa. LNE:n tunnus on eri kuin Ranskan tasavallan virallinen tunnus, jonka käyttö on varattu ainoastaan viranomaisille. Imagoon liittyvää etua, jonka LNE:n väitetään saavan viranomaisten edustamisesta joissakin eurooppalaisissa ja kansainvälisissä elimissä (lakisääteisen mittaus toiminnan kansainvälisen järjestön (OIML) työryhmissä ja European Cooperation in Legal Metrology -järjestön (WELMEC) työryhmissä), ei voida rinnastaa valtiontukeen.
- (127) Etuja, jotka LNE:n väitetään saavan omavakuutustoiminnasta, erityisesti työoikeusjärjestelmästä tai maksuttomasta arkistoinnista, ei todellisuudessa ole olemassa. LNE:n vakutuussopimukset, joihin liittyvät maksut olivat vuonna 2004 yli 300 000 euroa, ovat samankaltaisia kuin yksityisten yritysten tekemät sopimukset. LNE:n työntekijöillä ei ole erityisasemaa, kuten virkamiehen asemaa, vaan heihin sovelletaan yksityisoikeutta sekä työttömyysurvavakuutus- että eläketurva-asioissa. LNE ei hyödy myöskään maksuttomasta arkistoinnista. Sen maksamat suorat arkistointikustannukset olivat vuonna 2005 noin 80 000 euroa.
- (128) LNE:lle tutkimustoiminnan perusteella myönnettävä verovähennys ei ole 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea varsinkaan siksi, että siihen ei liity valtion varojen käyttöä. Vähennys perustuu arviointiin, jonka LNE:n tutkijat laativat sille tutkimusalalla kuuluvista julkisista velvoitteista. Tutkimustoimintaan perustuva verovähennys otetaan lisäksi huomioon LNE:n tuloissa ja menoissa.

- (129) Tullilaitoksen väitetystä tuesta LNE:lle ei ole mitään tarkempaa näyttöä. Näyttää siltä, että DGDDI käyttää omia laboratorioitaan, DGCCRF:n laboratorioita tai muita laboratorioita, kuten LNE:tä, Institut national de recherche et de sécurité -laitosta tai rakennustuotteiden osalta Centre scientifique et technique du bâtiment -keskusta (CSTB).

6. PÄÄTELMÄT

- (130) Jollei 5.4 jaksosta muuta johdu, LNE:lle vuosien 1993 ja 2005 välisenä aikana valtion ja BNM:n budjettimäärärahoina maksetut julkisen palvelun korvaukset ja alueellisten yhteisöjen avustukset ovat valtiontukia.
- (131) Komissio toteaa, että Ranska on myöntänyt kyseiset tuet sääntöjenvastaisesti ja rikkonut siten perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohtaa.
- (132) Kyseiset tuet ovat kuitenkin perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdan mukaisia.
- (133) Tämä päätös ei koske valtiontakausta, josta LNE on mahdollisesti hyötynyt yritystoiminnassaan EPIC-laitoksen asemansa turvin. Kyseisestä osasta, josta on esitetty perustamissopimuksen 88 artiklan 1 kohdan nojalla aiheellisia toimenpiteitä koskeva ehdotus⁽³⁸⁾, tehdään päätökset myöhemmin,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Julkisesta palvelusta maksettavat korvaukset, jotka Ranska on myöntänyt sääntöjenvastaisesti Laboratoire national de métrologie et d'essais'n hyväksi vuosina 1993–2005, ovat yhteismarkkinoille soveltuvia valtiontukia.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Ranskan tasavallalle.

Tehty Brysselissä 22 päivänä marraskuuta 2006.

Komission puolesta

Neelie KROES

Komission jäsen

⁽³⁷⁾ EYVL L 10, 13.1.2001, s. 30.

⁽³⁸⁾ Tuki E 24/2004 ja 5. heinäkuuta 2005 päivätty kirje.